

Když selhává právo: Rodina, strach a kořeny 7. října

K 9. červenci 2025 je izraelsko-palestinský konflikt ponurým důkazem důsledků beztrestnosti státu a mezinárodní paralýzy. V tomto vakuu odpovědnosti se objevily zoufalé činy – činy poháněné nejen ideologií, ale prvotním instinktem chránit rodinu. Rozsáhlé využívání administrativní detence Izraelem, poznamenané zdokumentovaným mučením a zneužíváním dětí, pokračuje v přímém rozporu s mezinárodním právem. Mezinárodní společenství však udělalo jen málo, aby to zastavilo. Tento esej tvrdí, že únosy ze 7. října 2023 – kdy bylo do Gazy odvedeno 251 osob – nebyly náhodnými zvěrstvy, ale předvídatelným výsledkem systémové nespravedlnosti. Všechny z psychologické a politické reality, ve které právo nenabízelo žádný štít a zoufalství se stalo zbraní.

I když tyto protiprávní činy nejsou obhajovány, pochopení jejich kořenů vyžaduje prozkoumání celého kontextu: právní systém navržený k potlačování, mezinárodní společenství neochotné zasáhnout a univerzální rodičovský instinkt vyvolaný masovým vězněním a zneužíváním. Jak je dramaticky zobrazeno ve filmu *Cíl exekutivy* z roku 1997, kde je muž donucen k teroristickému spiknutí, aby zachránil svou ženu, ohrožení blízkých převyšuje konvenční morálku. Když selže institucionální spravedlnost, tento instinkt se stává jak vysvětlením, tak varováním.

Právní porušení Izraele: Detence jako kolektivní trest

Po desetiletí Izrael udržuje režim administrativní detence, který umožňuje věznění Palestinců bez obvinění nebo soudu, často na neurčitou dobu a na základě tajných důkazů. Tyto praktiky, platné od roku 1967, jsou zjevným porušením Čtvrté Ženevské úmluvy (články 64–66) a Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (články 9 a 14).

Do poloviny roku 2024 bylo v izraelské vazbě přes 9 500 Palestinců, přičemž od října 2023 bylo hlášeno nejméně 53 úmrtí ve vazbě – mnohé spojené s mučením, podle Amnesty International. Děti již od 14 let byly vystaveny sexuálnímu ponižování, bití a psychickému zneužívání. Nejedná se o ojedinělé excesy; jsou to rysy systematického aparátu, který zneužívá detenci proti celé populaci.

Tato strategie nátlaku, potlačování a kontroly připomíná brání rukojmích, jak je definováno v Mezinárodní úmluvě proti braní rukojmích z roku 1979. S 99,7% mírou odsouzení u vojenských soudů je právní náprava fikcí. V tomto kontextu nejsou palestinské rodiny chráněny právem – jsou jím pronásledovány. Samotný právní rámec se stal mechanismem nadvlády, připomínajícím historické případy, kdy státní právo sloužilo k ospravedlnění zvěrstev, dokud nebylo zpochybněno vnější silou.

Mezinárodní spoluúčast: Selhání v ochraně

Navzdory rozsáhlé dokumentaci od orgánů OSN, organizací pro lidská práva a mezinárodních pozorovatelů svět selhal v jednání. Nebyly přijaty žádné smysluplné sankce, mezinárodní stíhání ani diplomatická opatření, aby Izrael nést odpovědnost za svůj detenční režim. Odpovědnost chránit (R2P), potvrzená na Světovém summitu OSN v roce 2005, ukládá mezinárodnímu společenství povinnost zasáhnout, když státy nedokáží zabránit zločinům proti lidskosti. V tomto případě však chybí vymáhání.

Výměny vězňů zprostředkované příměřím mezi lety 2023 a 2025 – zejména propuštění 135 vězňů – ukazují, že politická vůle může změnit výsledky. Tyto momenty však byly vzácnými výjimkami z normy lhostejnosti. Jak bylo znovu potvrzeno v debatách Valného shromáždění OSN v roce 2025, svět selhává ve své povinnosti prosazovat R2P. Mezitím vyšetřování Mezinárodního trestního soudu (ICC) postupují pomalu a nepřinesla žádné vymahatelné kroky. Palestinci zůstávají uvězněni mezi represivní okupační silou a mezinárodním společenstvím, které odvrací zrak.

Toto ticho umožňuje zneužívání. Připomíná minulé selhání mezinárodního společenství – od Rwandy po Bosnu – kde byly právní normy jasné, ale chyběla vůle je prosadit. Stejně jako tyto tragédie, beztrestnost udělená izraelskému detenčnímu systému vyžaduje zúčtování.

Instinkt chránit: Bezzákonné systémy a psychologické spouštěče

Když právo selže, přebírá vládu instinkt. Pud chránit své děti je jedním z nejsilnějších lidských impulsů, zakódovaný evolucí. Výzkum publikovaný v *Nature Reviews Psychology* (2024) ukazuje, že rodičovská investice je biologicky spojena se strategiemi přežití napříč druhy. Ohrožení dětí aktivuje hluboké neurologické reakce – strach, agresi, zoufalství – zvláště když jsou tyto hrozby neustálé a nevyřešené.

Studie z roku 2023 v *Journal of Traumatic Stress* dále zdůrazňuje tento vztah, odhaluje, jak kolektivní trauma a bezmoc zvyšují reaktivní agresi. Článek na HubPages „Instinkt – Rodíme se s ochranným instinktem?“ (aktualizováno 2024) přirovnává toto k reflexu „mámy medvědice“, univerzálnímu jevu, který převyšuje společenské a právní normy, když jsou ohroženi blízcí.

Tato realita je dramaticky zobrazena ve filmu *Cíl exekutivy* (1997), kde je kaskadér donucen k únosovému spiknutí poté, co je jeho žena vzata jako rukojmí. Hrozba pro člena rodiny ho nutí k činům, které by jinak nikdy nezvažoval. Tento příběh, i když fiktivní, odráží realitu mnoha palestinských rodin. S více než 9 500 zadrženými osobami – včetně dětí – žijí palestinské komunity v neustálém strachu ze ztráty, zneužívání a smrti.

V takovém prostředí se touha po odvetě, výměně rukojmích za rukojmí, stává nejen racionální, ale nevyhnutelnou. Výměna vězňů v roce 2011 – 1 027 Palestinců za jednoho izraelského zajatce – ukázala, že protiprávní tlak přináší výsledky. Bez spravedlnosti se zoufalství stává strategií. Sedmý říjen 2023 musí být chápán v tomto světle: zoufalý čin formovaný sy-

stematickou detencí, mezinárodním opuštěním a přemožujícím instinktem chránit své blízké.

Pokrytectví selektivního rozhořčení

Odsuzování protiprávních reakcí bez konfrontace zneužívání, které je vyvolává, není jen pokrytecké – je to nebezpečné. Udrží morální dvojí standard, ve kterém je státní násilí legální a neviditelné, zatímco reaktivní násilí je trestné a odsuzované. Tato nerovnováha podkopává legitimitu samotného mezinárodního práva.

Logika je jednoduchá: pokud instituce pověřené prosazováním spravedlnosti selžou, lidé najdou jiné prostředky. Stejně jako protagonista ve filmu *Cíl exekutivy* volí nelegální akci, když nikdo jiný nezachrání jeho ženu, tak i utlačované komunity jednají, když jsou jejich rodiny terčem a nezůstává žádná možnost nápravy. To není ospravedlnění – je to diagnóza příčiny.

Historie učí, že skutečná odpovědnost cílí na systémy, ne na příznaky. Norimberské procesy nezačaly obviňováním zoufalých německých občanů; rozebíraly struktury beztrestnosti. Aby skončila spirála násilí v Palestině, musí mezinárodní společenství řešit kořen: systémová porušení ze strany Izraele a jeho vojensko-právního aparátu.

Závěr: Skončete se zneužíváním, nebo očekávejte zoufalství

Izraelský systém administrativní detence, postavený na právní zámince a udržovaný násilím, představuje hrubé porušení mezinárodního práva. Neustálé selhání mezinárodního společenství prosazovat vlastní standardy lidských práv – prostřednictvím R2P nebo mandátů ICC – vytvořilo vakuum, ve kterém se instinkt chránit rodinu stává politickou zbraní.

Sedmý říjen nebyl nevyhnutelný, ale byl předvídatelný. Když právní systémy selžou, zůstávají nejstarší instinkty. Místo odsuzování zoufalých a ochrany mocných musí svět čelit strukturálním nespravedlnostem v srdci tohoto konfliktu.

Ukončení izraelského detenčního režimu, prosazení mezinárodní odpovědnosti a obnovení důvěry v právo nejsou jen právní nezbytností – jsou jedinou cestou k prevenci budoucího zoufalství. Dokud se tak nestane, bude pokračovat cyklus beztrestnosti a reaktivního násilí, poháněný strachem, traumatem a trvalým instinktem chránit to, co je nejdůležitější.